

Rapport 2012:38

Kristianstad 4:4 och 4:18

Förundersökning av Heliga Trefaldighetskyrkans kyrkogårdsmur 2012

Ylva Wickberg

Rapport 2012:38

Kristianstad 4:4 och 4:18

Förundersökning av Heliga Trefaldighetskyrkans kyrkogårdsmur 2012

Ylva Wickberg

Fornlämningsnr: 93
Kristianstad 4:4, 4:18
Kristianstads och kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2012 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:38

Omslag: Schakt 2 från söder, KLM mäter in. Tumstocken visar längdriktning av muren.

Foto: Ylva Wickberg

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Kyrkogårdsmurens historia	5
Förundersökningen år 2011, Rådhusbygget	6
Undersökningens förutsättningar	6
Syfte och metod	7
Resultat	9
Schakt 1	9
Schakt 2	10
Schakt 3	11
Slutsats	12
Referenser	13
Administrativa uppgifter	14
Bilaga 1	16
Bilaga 2	17

Fig. 1. Skånekarta med Kristianstads kommun och Kristianstad markerade.

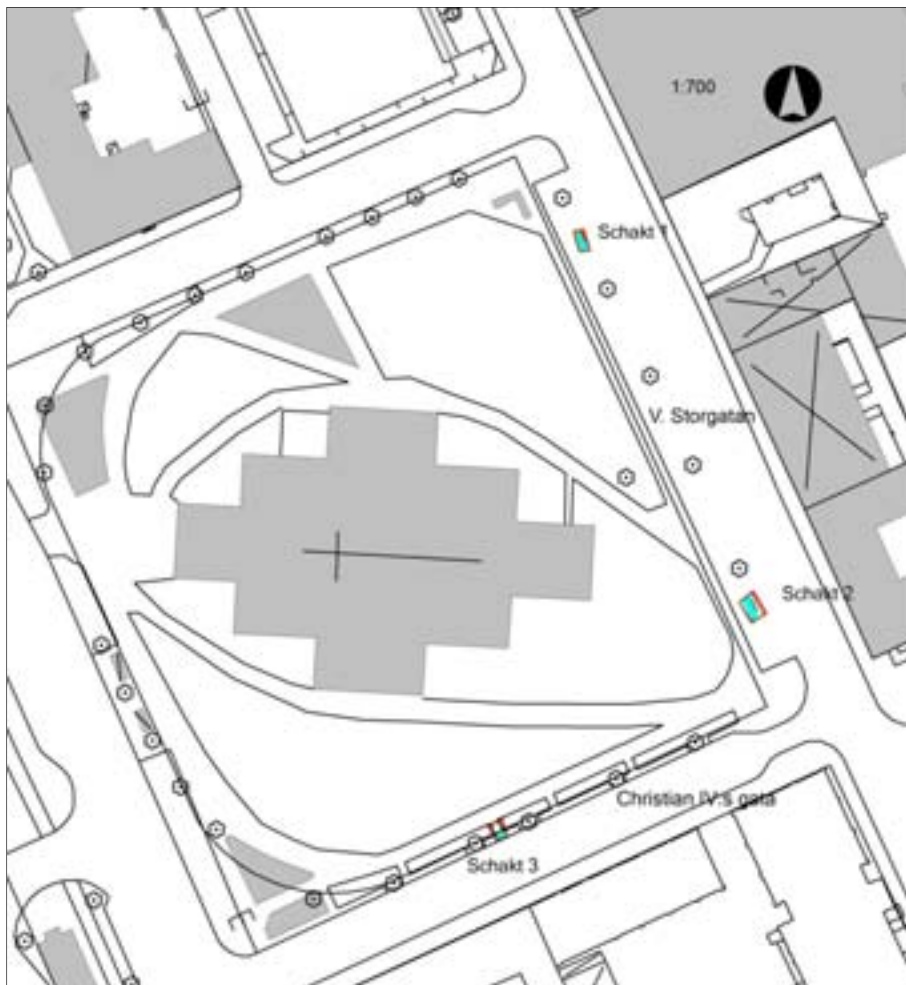

Fig. 2. Undersökningsytorna kring Heliga Trefaldighetskyrkan i centrala Kristianstad.

Sammanfattning

Med anledning av Lantmäteriverkets fastighetsbestämning mellan fastigheterna Kristianstad 4:4 och 4:18, företogs enligt Länsstyrelsen i Skåne läns beslut (Lst dnr 431-7484-12) en arkeologisk förundersökning under en dag i juni 2012. Under denna dag framschaktades resterna efter Trefaldighetskyrkans gamla kyrkogårdsmur på tre ställen, så att Statsbyggnadskontorets mättekniker kunde mäta in dess utsida. Grävarbetet utfördes av personal från Sydsvensk Arkeologi AB, Ylva Wickberg, som förordats av Lantmäterimyndigheten att biträda myndigheten i ärendet.

Bakgrund

I samband med den arkeologiska förundersökningen inför Rådhusbygget nära Trefaldighetskyrkan i Kristianstad år 2011, påträffades resterna av den gamla kyrkogårdsmuren samt gravar inom en yta som disponerats av Kristianstad Kommun under senare år (Carlsson 2012:19). Vid genomgång av äldre kartmaterial kunde Lantmäterimyndigheten konstatera att fastighetsgränsen mellan kommunens och kyrkans mark var oklart definierad; den tycktes ha flyttats närmare Trefaldighetskyrkan år 1966 utan något föregående beslut. Kristianstads Heliga Trefaldighets församling och Kristianstad Kommun ansökte därför om fastighetsförrättning. Lantmäterimyndigheten beslöt att resterna av den gamla fysiska fastighetsgränsen, det vill säga kyrkogårdsmuren, skulle användas som ett underlag vid fastighetsbestämningen. Detta eftersom den i sin helhet en gång byggts på kyrkans mark. Enligt Länsstyrelsens beslut gavs tillstånd till en arkeologisk förundersökning inom fornlämning nr 93 i Kristianstad, i form av övervakning vid markarbetena då den gamla kyrkogårdsmuren skulle återfinnas. Det arkeologiska fältarbetet utfördes under en dag, den 1 juni 2012, då tre olika murpartier grävdes fram: två i dess östra och en i dess södra sträckning.

Kyrkogårdsmurens historia

Bygget av Heliga Trefaldighetskyrkan i Kristianstad initierades av Christian IV. När kyrkan invigdes år 1628 var den inte helt färdig; bland annat var västtornet ofullbordat och kyrkogårdsmur saknades (Andersson 1978, s 14). I en skrivelse till biskopen i Skåne år 1635 bad församlingen att man skulle se om det fanns medel att färdigställa tornet samt *uppföra en mur* (Lundborg 1928, s 163). Medel fanns tydligen inte, för 1641 konstaterades att det fortfarande saknades både torn och mur. År 1649 sändes en klagoskrift till Fredrik III om att den synnerliga vackra kyrkan ej hade torn, och att kyrkogården kring kyrkan låg så gott som under fäfat (Lundborg 1928, s 167). ”Gott folk

av borgerskapet” hade därför börjat insamla medel till en mur, vilket dock ej räckte långt. Ansökan beviljades 13 juni 1649, varefter en kyrkogårdsmur blev uppförd längs kyrkogårdens södra och östra del. Muren byggdes av tegel, sten och kalkbruk till en kostnad av 944 ”slette daler” (Lundborg 1928, s 167). Ekonomin räckte inte till de västra och norra sidorna, utan där uppfördes träplank som ofta fick förnyas (Lundborg 1928, s 160 f). I sydöstra hörnet fanns en påkostad port med huggna stenpelare och en järngrind, den del som exponerade mot det centrala Stora Torg. Under krigsåren 1676-78 användes planket som ved (Lundborg 1928, s 161). Västtornet byggdes färdigt först år 1866, det prioriterades alltså lägre än en mur.

Kyrkogården blev så småningom för trång, och år 1833 beslöt man att ersätta den med en ny och större kyrkogård söder om fästningen, och i samband med det avlägsna muren, planera och beså kyrkogården kring Trefaldighetskyrkan. Kyrkogårdsmuren såldes för nedrivning år 1843 och samtidigt anlades gräsmattor och planterades träd, främst lindar, *utmed kyrkogårdens gränser* (Andersson 1978, s 39).

Förundersökningen år 2011, Rådhusbygget

Inför den stora ombyggnaden av Rådhuskvarteret gjordes år 2011 anläggningsarbeten i Västra Storgatan. Det upptäcktes då murrester och gravnedgrävningar inom de av kommunen anlagda parkeringsplatserna öster om kyrkogården (Carlsson 2012:19). Då den antikvariska personalen kontaktades hade muren redan delvis schaktats bort till ett djup av omkring 70 cm. Man kunde konstatera att det rörde sig om den gamla kyrkogårdsmuren som avgränsat kyrkogården i öster (fig. 3). I schaktväggen syntes att man schaktat bort cirka 40 cm av stenvägg, vilket gör att den funnits bevarad från och med cirka 30 cm under dagens asfaltsbeläggning.

I ett ledningsschakt till NCC byggetablering i östra delen av trottoaren norr om Christian IV:s gata, påträffades murrester nästan direkt under asfalten. Den kan ha utgjort del av det sneda hörnet mot den stora portalen (se ovan).

Undersökningens förutsättningar

Lindarna längs Västra Storgatan står ännu kvar, men befinner sig i dagsläget i en linje som skär de parkeringsplatser som finns längs sträckan. Parkeringsplatserna är belagda med asfalt. Eftersom man vid förundersökningen år 2011 påträffat muren i anslutning till ett av träden, togs dessa som riktmärke för de två undersökningsytor som planerades. De två schakten lades med största möjliga mellanrum, och där det inte fanns nedgrävda kablar och rör. Ett schakt förlades till norra delen av den tänkta

Fig. 3. Den 2011 påträffade murresten, nedgrävningar till gravar hö i bild. Käppen markerar murens längdriktning. Foto fr N, C. Carlsson, Sydsvensk Arkeologi AB.

mursträckningen, det benämns nedan som schakt 1. 4 parkeringsplatser togs i anspråk för undersökningen, dels för manöverutrymme dels som upplagsplats för dumpmassor.

I södra delen av trädlinjen, i anslutning till de manskapsbodar och arbetsområde som NCC brukar i samband med Rådhusbygget, hade fem parkeringsplatser redan tidigare belagts med parkeringsförbud. I samråd med NCC valdes den ytan för undersökning, nedan benämnd schakt 2.

Inför anläggandet av NCC:s byggetablering fälldes de gamla lindarna som då befann sig längs med trottoaren till Christian IV:s gata. Trottoarbeläggningen utgjordes av betongplattor. Inom NCC:s etablering på Christian IV:s gata fanns egentligen bara en liten yta tillgänglig för undersökningen, belägen i mitten av den tänkta mursträckningen. Detta bland annat för att murens södra sträckning varit kortare än nuvarande fastighetsgräns (kyrkogårdens form har tidigare förändrats från femhörning till kvadrat). I den östra delen av sträckningen finns ett flertal kablar nedlagda. Hänsyn till ett antal lyktstolpar måste också tas, vilket endast lämnade en mindre yta i centrala delen kvar som lämplig undersökningsyta, nedan benämnd schakt 3. Hänsyn fick också tas till det pågående rådhusbygget, NCC behövde ha utrymme till sina transporter och materialupplag.

Syfte och metod

Med bakgrund av den oklara fastighetsgränsen mellan Kristianstad 4:4 och 4:18, har Lantmäterimyndigheten beslutat att en fastighetsbestämning skall göras. Som ett av underlagen till denna vill man använda arkeologiskt källmaterial i form av den gamla fysiska fastighetsgränsen, det vill säga kyrkogårdsmuren.

Man utgår från att muren i sin helhet byggts på kyrkans mark. Länsstyrelsen beslöt 2012-04-02 om en arkeologisk förundersökning i form av övervakning dessa markarbeten. Syftet med förundersökningen var därmed att söka reda på resterna efter kyrkogårdsmuren, rensa fram dess utsida på sådant sätt att Stadsbyggnadskontorets mättekniker kunde mäta in den på minst tre ställen. Markarbetena skulle anpassas så att minsta möjliga skada uppkom på framkomna lämningar, det innebar att de endast lokaliserades i yta och i yttre begränsning. De arkeologiska resultaten samt mätfilerna kan sedan användas som ett underlag vid Lantmäterimyndighetens fortsatta handläggning av fastighetsbestämningen.

Grävarbetet utfördes med hjälp av grävmaskin med asfaltsskär och 1,2 m släntskopa. Efter avlägsnandet av gatubeläggningen grävdes toppen av muren skonsamt fram med grävmaskin, handrensades i ytan och längs utsidan så att dess avgränsning och riktning kunde fastställas. En del stenar hade fallit ut, så det var viktigt att finna grundstrukturen i muren. Därefter beskrevs den funna strukturen, fotograferades samt mättes in. Den mättes dels in med stadsbyggnadskontorets totalstation så att Lantmäteriet skulle få mätfiler, dels med Sydsvensk Arkeologi AB:s GPS så att dokumentationen kunde bearbetas i dokumentationssystemet Intrasis. Därpå återfylldes schakten, bortsett från den avslutande ytbeläggningen.

Fig. 4. Schakt 1 från N. Tumstock visar murfundamentets utsida. Foto Y. Wickberg

Resultat

Den 1 juni 2012 utfördes schaktningen inom tre mindre ytor. Rester efter kyrkogårdsmuren påträffades i samtliga schakt, mer eller mindre välbevarade. Inga fynd tillvaratogs eftersom undersökningen var extensiv.

Schakt 1

Schaktet förlades till norra delen av Västra Storgatan (Bilaga 1, plan 1). Den framschaktade ytan var cirka 5,13 m² stor, delvis belägen på samma plats som schaktet till transformatorstationen 2011 då murens översta 40 cm grävts bort (se ovan). På cirka 0,7 m djup från dagens gatubeläggning framkom resterna av kyrkogårdsmuren. De funna resterna rensades fram med fyllhammare och skärslev till en längd av tre meter (fig. 4). Den var 0,8 – 1 m bred. 2 punkter mättes in längs dess utsida av stadsbyggnadskontoret.

Murens stenmaterial utgjordes av tätt liggande otuktade gråstenar. Stenarna var mellan omkring 0,2 x 0,46, 0,2 x 0,3 samt 0,12 x 0,15 m stora. Mellan stenarna fanns en gråbrun, lerig sandfyllning medan kringliggande material utgjordes av rödbrun sand.

Fig. 5. Schakt 2 fr S. Tumstock visar murfundamentets utsida och riktning. Foto Y. Wickberg

Inom ytan fanns enstaka kringliggande stenar, tegelfragment, kalkbruksklumpar samt enstaka ben från både människa och djur. Schaktet återfylldes med samma material som grävts bort – d.v.s. sand och singel.

Schakt 2

Schaktet förlades till de parkeringsplatser som finns i södra delen av mursträckningen (Bilaga 1, plan 2). En yta på 10,19 m² grävdes fram, och kyrkogårdsmuren framkom nästan direkt under asfalten. Dess yta rensades fram i en längd av cirka 3 m, och utsidan följdes punktvis ned till cirka 0,4 m djup (fig. 5). Den var cirka 1 - 1,1 m bred och var uppbyggd med sorterad sten, mestadels 0,3 x 0,4 m stora. Längs murens insida fanns flera större stenar, cirka 0,4 x 0,6 m stora. Stenarna var till synes otuktade och fogade med grågult kalkbruk.

I jämnhöjd med murens övre delar fanns rester av kullerstensbeläggning, en del av murens stenar ingick i denna. I övrigt noterades enstaka djurbens och tegelfragment, glasskärvor, kritpipskaft och kalkbruksklumpar. Två punkter mättes in längs dess utsida av Stadsbyggnadskontoret.

Fig. 6. Schakt 3, fr V.
Till vänster skelettdelar, murnedgrävning till höger. Foto Y. Wickberg.

Schakt 3

Schaktet förlades till mitten av trottoaren längs norra sidan av Christian IV:s gata (Bilaga 1, plan 3). Det var på grund av det pågående Rådhusbygget den enda tillgängliga ytan, se ovan. Schaktet var 5,8 m² stort. Schaktytan placerades med ledning av läget för den vid ledningsdragning påträffade muren i östra delen. Vid schaktningen kunde det konstateras att själva murkonstruktionen i det närmaste var helt bortplockad. Trots att kabelvisningen visat att det inte skulle finnas kablar, framkom två blykablar parallellt längs trottoarens sträckning; en längs trottoarkanten och en cirka 2,5 m norr om denna. Båda låg på cirka 0,5 m djup. Invid den norra kabeln framkom ett barnkranium, samt flera människoben. Det var oklart om de låg in situ, och då de ej rymdes inom undersökningens frågeställningar undersöktes de inte (fig 6).

Precis under den södra kabeln, nära trottoarkanten, fanns lämningar efter muren. Vid handrensning framkom en 1 m bred murlämning som utgjordes av nedgrävningskanter och fyllning av lerig gråbrun sand, kalkbruk, tegelfragment samt mindre stenar, cirka 0,2 m stora. Mellan mur och skelettdelar fanns steril brungrå lera med en bredd av cirka 1 m. På utsidan av muren var steril lera. Troligen har man grävt bort murresterna ned till 0,5 m djup i samband med kabelgrävningen. 2 punkter längs nedgrävningskantens utsida mättes in av stadsbyggnadskontoret.

Slutsats

Den gamla kyrkogårdsmuren återfanns i all de tre öppnade sökschakten, men i olika bevarandegrad. I schakt 1 och 2 har dess grund fått ligga kvar efter att överdelen rivits. I schakt 1 har den grävts sönder år 2011 (se ovan), men i schakt 2 återfanns den i jämnhöjd med ett äldre gatustenslager där en del murstenarna utgjort del av detsamma. Troligen har muren alltså rivits och plockats bort ned till samtidens gatulager och sedermera åtminstone delvis fått ingå i denna.

Den murrest som återfanns i schakt 2 var uppbyggd av natursten och kalkbruk, i schakt 1 där de övre ca 40 cm grävts bort var stenmaterialet sammanfogat med lerig sand. En tolkning av detta är att det är de delar ovan mark och strax därunder som murats med kalkbruk, och de undre endast stabiliserats med lera och sand. I schakt 3 var det mesta stenmaterialet i muren bortplockat till åtminstone 0,5 m djup, endast mindre stenar fanns kvar. Det är oklart om murlämningen finns kvar i mer oskadat skick djupare ned, men eftersom en blykabel låg i vägen gick det inte att gräva djupare. Möjligen har muren avlägsnats i samband med kabelnedläggningen. Leran var steril på ömse sidor av nedgrävningsskanterna till murfundamentet.

Enligt de skriftliga källorna ska muren byggts av tegel, sten och kalkbruk. De funna resterna bekräftar uppgiften, bortsett från att endast sparsamt med tegelfragment kunde noteras i de tre schakten. Det tolkas som att det framförallt är de övre, synliga delarna som byggts med det mer prestigefyllda teglet, kanske i kombination med natursten. Fundamentet har utgjorts av sorterad gråsten. Man har kunnat riva de övre delarna av muren utan något större spill, och sedan kunnat sälja det mesta av materialet.

Murens sträckning följer samma linje som lindarna i öster, utsidan av muren går i båda schakten ungefär mitt i de befintliga trädstammarna. Det tolkas som att man efter det att muren rivits, planterat de nya träden precis längs utsidan av murens kvarvarande fundament. I södra mursträckningen var träden avlägsnade vid undersökningstillfället, men de var planterade i utkanten av trottoaren. Muren var fullständigt bortgrävd ned till 0,5 m djup, och även under detta djup tycktes stenen mestadels avlägsnad. Det som påträffades var nedgrävningsskanterna till muren samt rester av murfundamentet i form av mindre stenar, tegelfragment och kalkbruk. Ytterkanten på nedgrävningen gick i gränsen mellan Christian den IV:s gata och trottoaren. Träden bör ha planterats i själva mursträckningen eller strax innanför den.

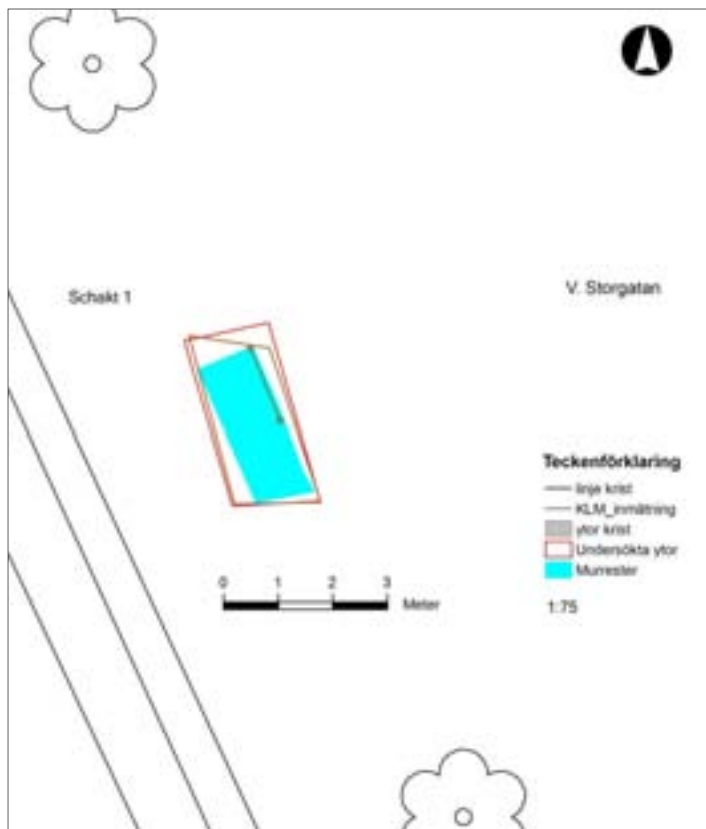
Referenser

- Andersson, T. 1978. Heliga Trefaldighetskyrkan i Kristianstad under 300 år, s.5-43 i *Heliga Trefaldighets kyrka och församling i Kristianstad 350 år*. Kristianstad.
- Carlsson, C. 2012. Fastigheten Kristian IV 10, Rådhuset. Kristianstad stad, Skåne. Särskild arkeologisk undersökning 2011. Sydsvensk Arkeologi AB. Rapport 2012:11
- Lundberg, M. 1928. *Heliga Trefaldighetskyrkan i Kristianstad*. Beskrivning och historia. Andra delen. Kristianstad.

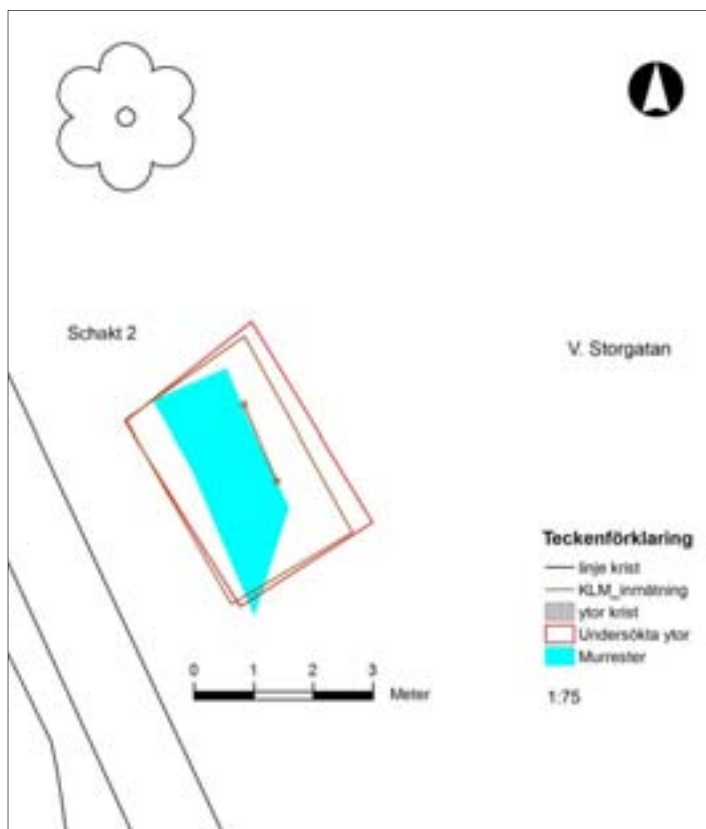
Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB proj nr:	SA 120019
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-7484-12
Datum för beslut:	2012-04-02
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Socken:	Kristianstad stad
Fastighet:	Kristianstad 4:4 och 4:18
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3D2j
Koordinatsystem:	2,5 gon V
X koordinat:	6212673
Y koordinat:	1397005
Höjdsystem:	RT 90
M ö.h.	3,90
Fältarbetstid:	1 dag
Antal arbetsdagar:	7
Antal arkeologtimmar:	10
Antal maskintimmar:	12
Exploateringsyta:	21,12 m ²
Undersökt yta:	21,12 m ²
Platschef:	Ylva Wickberg
Personal:	Ylva Wickberg
Projektgrupp:	Ylva Wickberg
Underkonsulter:	Nilssons grävmaskiner
Uppdragsgivare:	Lantmäterimyndigheten
Tidigare undersökningar:	Carlsson 2011
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs
Dokumentationsmaterial:	Intrasisprojekt SA120019, anteckningar och foton förvaras i Regionmuseet i Kristianstads arkiv
Kostnader:	Beräknad kostnad, löpande: 51 785 kr

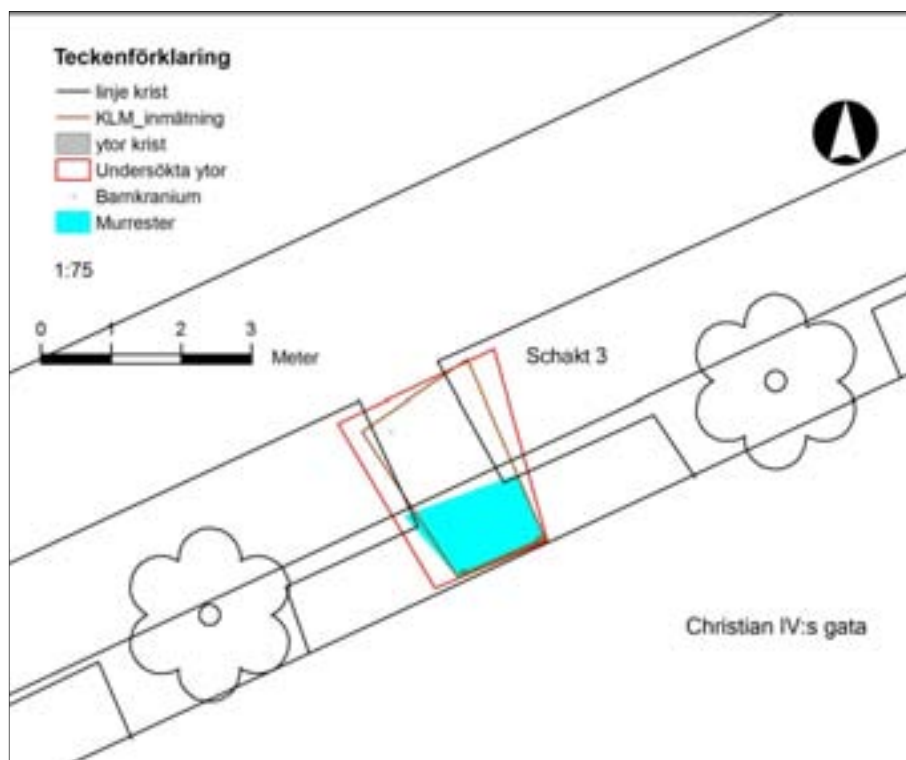
Bilaga 1

Plan 1. Schakt 1. Påträffat murfundament (A 205) samt inmätt schaktbotten.

Plan 2. Schakt 2. Påträffat murfundament (A 215) samt inmätt schaktbotten.

Plan 3. Schakt 3. Påträffad nedgrävning till murfundament (A 225) samt inmätt schaktbotten.

Bilaga 2

Anläggningar

ObjectID	Intrasis Id	Class	Subclass	Kommentar
1	205	Arkeologiskt objekt	Stengrund	NV delen av kyrkogårdsmur
2	215	Arkeologiskt objekt	Stengrund	SV delen av kyrkogårdsmur
3	225	Arkeologiskt objekt	Stengrund	S delen av kyrkogårdsmur
4	228	Arkeologiskt objekt	Grav	Barnkranium, lårben av vuxen

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson
2. Innerstaden 1:14 – Södergatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2011, Ingrid Gustin
3. Skanörs kyrka och kyrkogård, Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, FU 2004 och 2005, Lars Salminen & Ingrid Gustin
4. Stallbyggnad vid Ugerups säteri, Köpinge socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
5. Invändiga arbeten i Vä kyrka, Vä socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
6. Husbyggnation inom fastigheten 61:113, Gualöv socken, Bromölla kommun, SU 2011, Christer Carlsson
7. Öllsjö 67:1, Skepparslöv socken, Kristianstad kommun, AU 2011, Ylva Wickberg
8. Skanör 40:12, Vellinge kn, FU 2011, Per Sarnäs
9. Provgropar inom Kristianstad 4.4, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2011, Christer Carlsson
10. Vintrie Park – område C1. Fastighet Vintrie 20:1, Bunkeflo socken, Malmö kommun, FU 2011. Kristian Brink
11. Fastigheten Kristian IV, Rådhuset, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, SU 2011, Christer Carlsson
12. VA-ledningar i Järnvägsgatan m.fl., Ängelholm, Ängelholms kommun, FU 2011, Jan Kockum
13. Sankt Gertrud 4, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2012, Per Sarnäs
14. Kabeldragning vid Östra Centrum, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
15. Borgeby 16:8. Ny maskinhall 2011, Lomma kommun, FU & SU 2010-2011, Lars Salminen
16. Rödragning inom Kristianstad 93:1, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
17. Tygelsjö 76:1. Tygelsjö socken, Malmö kommun. FU 2011, Joakim Frejd
18. Kvarteret Minerva 24, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. FU, schaktövervakning, 2012. Thomas Linderöth
19. Dösemarken – Limhamn 155:501, Malmö 126 & 129, Hyllie sn, Malmö Stad, Skåne, SU 2010. Åsa Berggren & Kristian Brink
20. Degeberga 26:3, Degeberga socken, Skåne, SU 2011. Tony Björk & Ylva Wickberg
21. Fjärrvärme i Vallgatan, Gamla Skeppsbron och Snidaregatan i Åhus, Åhus stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
22. Husie 172:123, Husie socken, Malmö kommun. SU 2011. Joakim Frejd.
23. Stävie kyrkogård, Stävie socken, Kävlinge kommun. FU 2009. Therese Ohlsson.
24. Stjärnan 1, Malmö stad, Malmö kommun. FU 2011. Therese Ohlsson.
25. Uranienborg. S:t Ibb socken, Landskrona kommun. FU 2003. Therese Ohlsson.
26. Örja 1118, 11:1. Örja socken, Landskrona kommun. FU 2003. Lars Salminen och Therese Ohlsson.
27. Husvik. S:t Ibb socken, Landskrona kommun. FU 2003. Therese Ohlsson.
28. Yngsjö 295:2 m. fl. Åhus socken, Kristianstad kommun. AU 2012. Thomas Linderöth.
29. Limhamn 155:355 m.fl. Område 1, Bunkeflo 24:1, Hyllie socken, Malmö kommun. AU 2012. Kristian Brink.
30. Västra Klagstorp 56:1. Västra Klagstorps socken, Malmö kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
31. Byte av elanläggningar i Sövde kyrka. Arkeologisk förundersökning, schaktövervakning 2012. Fornlämning 65, Sövde socken, Sjöbo kommun. Thomas Linderöth.
32. Kv. Gamla staden 8:8, Mariakyrkan. Arkeologisk förundersökning, schaktningsövervakning 2012. Fornlämning RAÄ 42, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. Thomas Linderöth.
33. Härlöv 50-53, Kristianstad sn, Kristianstad kommun. SU 2010-2011. Ylva Wickberg.
34. Jörgen Kristoffersen 6, Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Christer Carlsson.
35. Vattentornsvägen & Västra Boulevarden. Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Christer Carlsson.
36. Kv. Möbelsnickaren 9. Åhus stad, Kristianstad kommun. FU 2011. Jan Kockum & Christer Carlsson.
37. Stora Hammar 6:30, 16:136 & 16:137. Stora Hammar sn, Vellinge kn. AU 2012. Per Sarnäs.
38. Kristianstad 4:4 och 4:18, Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Ylva Wickberg.

